

DEN UKJENTE HJERTE-FAREN

SIDE 14 OG 15

LAV UTDANNING KAN VÆRE FARLIG

Dagbladet

Onsdag 29. oktober 2014

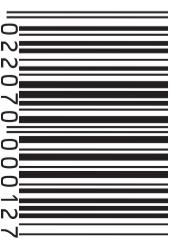
Nr. 264. Uke 44. 146. årgang. Løssalg kr 25,00

SPESIALGRUPPE GRANSKER
ULØSTE SAKER

14

MYSTISKE
DRAPS-
GÅTER

SIDE 10,
11 OG 12

DREPT
AV
BARNET
hun skulle passe

SIDE 4, 5 OG 6

SIDE 18 OG 19

SPRINGSTEEN
PÅ LIKHUSET
i «Lilyhammer»

SIDE 32 OG 33

Foto: Benjamin A. Ward

Foto: Fotolia / NTB Scanpix

Foto: Rubicon

AKUTT HJERTEINFARKT: - Vi burde ikke ha sågne forskjeller i et land som Norge. Både helsetjenester og utdanning skal i prinsippet være likt tilgjengelig, uavhengig sosioøkonomisk bakgrunn, men vi vet at i praksis er det ikke slik, sier Jannicke Igland, stipendiat og førsteforfatter av studien.

Illustrasjonsfoto:
Fotolia / NTB Scanpix

De med lav utdanning røyker mer, de er mindre fysisk aktive

Overlevelsen etter hjerteinfarkt er ikke bare påvirket av alder, men også av sosioøkonomisk status.

HJERTEINFARKT

Tekst: **Jorunn Gaarder**
jor_gaa@dagbladet.no

Norske forskere fra Universitetet i Bergen har sett på hvordan utdanning slår ut for dødeligheten etter akutt hjerteinfarkt.

- Utdanning er en viktig faktor når det kommer til overlevelse etter hjerteinfarkt, sier Jannicke Igland, stipendiat ved Universitetet i Bergen og førsteforfatter av studien.

Studien, som ble publisert denne uka i International journal of cardiology, viser at høyere utdanning gir lavere dødelighet ved akutt hjerteinfarkt, både 28 dager og ett år etter infarktet.

- Pasienter under 70 år med bare grunnskole-utdanning har nesten dobbelt så stor risiko for å dø innen ett år etter et hjerteinfarkt sammenliknet med dem med høyere utdanning, sier Igland.

Utdanning er i studien brukt som en markør for sosioøkonomisk status. Dette er den første studien i Norge som har sett på overlevelsen etter hjerteinfarkt ut fra utdanningsnivå.

Ikke tilfeldig

Det er tidligere vist at det er sammenheng mellom sosioøkonomiske levekår og forekomst av hjerte-karsykdom. Denne studien viser at det også er slik sammenheng ved overlevelsen etter hjerteinfarkt.

- Vi burde ikke ha sågne forskjeller i et land som Norge. Både de helsetjenester og utdanning skal i prinsippet være likt til-

gjengelig, uavhengig sosioøkonomisk bakgrunn, men vi vet at i praksis er det ikke slik, sier Igland.

Studien omfatter nesten alle pasienter lagt inn med akutt hjerteinfarkt i Norge i perioden 2001 til 2009, totalt 111 993 personer. Forskjellene i dødelighet basert på utdanning var særlig stor i aldersgruppa 35 til 69 år.

Dan Atar, professor i kardiologi ved Oslo universitetssykehus, er imponert over studiens kvalitet.

- Dette er konsistente observasjoner. Forskjellene i dødelighet er nok ikke tilfeldig, sier han.

Han synes likevel at forskjellene

er vanskelig å forklare, og mistenker at en del skyldes skjevheter i datagrunnlaget.

- Skjevheter i utvalget, så som alder og kjønn, kan ikke alltid utliknes i statistisk analyse, selv om forskerne sier de har justert for dette, sier Atar.

Ulik risiko

At de med lavere utdanning får høyere dødelighet ved hjerteinfarkt, kan trolig skyldes forskjeller i risikofaktorer.

- Det er forskjeller i hvor lenge befolkningen lever i Oslo vest sammenliknet med Oslo øst. Det kan skyldes at velutdannede har

LAV utdanning gir større sjanse for å dø av hjerteinfarkt

, flere er overvektige og har høyt blodtrykk.

Jannicke Igland

FAKTA

OVERLEVELSE VED HJERTEINFARKT

- Studien omfatter 111 993 pasienter som fikk akutt hjerteinfarkt og ble lagt inn på sykehus i Norge fra 2001 til 2009.
- 27 % døde innen ett år. I aldersgruppa under 70 år hadde de med høyskole- og universitetsutdanning 6 % dødelighet i løpet av første året etter et akutt hjerteinfarkt.
- Dødeligheten med videregående utdanning lå på 8 %.
- Dødeligheten med bare grunnskole var på 11 %.
- Studien er en del av forskningsprosjektet CVDNOR, ledet av Grethe S. Tell

DAN ATAR,
professor i
kardiologi.

JANNICKE IGLAND,
førsteforfatter
av studien.

bedre tilgang på riktig medisinering – de oppsøker oftere lege ved mistanke om sykdom og de følger oftere medisineringen, sier Atar.

– Vi vet fra tidligere studier at det er forskjeller i risikofaktorer. De med lav utdanning røyker mer, de er mindre fysisk aktive, flere er overvektige og har høyt blodtrykk. Mindre nettverk gjør det vanskeligere å legge om livsstilen etter et infarkt, sier Igland.

Olaf Rødevand, overlege ved kardiologisk avdeling på Feiring-klinikken, understreker at studien ikke har kunnet måle alle forskjellene i risikofaktorer og sier det er

stendig risikofaktor. Dette kan innebære forhold som gir større belastning på hjerte- karsystemet, sier han.

- Et underforbruk

Flere land har rapportert sosioøkonomiske forskjeller når det kommer til behandling ved akutt hjerteinfarkt. Også her hjemme, hvor vi tenker at alt skal være likt, er det slike forskjeller i noen grad.

Studien viser at de med høy utdanning oftere fikk behandling som åpner de blokkerte blodårene, som utblokking og å sette inn stent.

– Andre undersøkelser tyder på at lav sosioøkonomisk er en selv-

grunn til å tro at mer usunn livsstil, også etter et hjerteinfarkt, kan forklare en del av forskjellen.

– Andre undersøkelser tyder på at lav sosioøkonomisk er en selv-

derforbruk av utblokking hos dem med lavere sosioøkonomisk status, sier Rødevand.

- Sykdommer i tillegg

– De med lav utdanning har oftere andre sykdommer, som diabetes og kols, i tillegg til infarktet. Andre sykdommer kan gjøre at de ikke kan få samme behandling, og det kan forverre prognosene uavhengig av hvilken behandling pasienten får, sier Igland.

Forskjellene i dødelighet basert på utdanningsgrad var likevel stabile også etter det var justert for andre faktorer i studien, som andre sykdommer.